

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**V МІЖНАРОДНА НАУКОВО-
ПРАКТИЧНА
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦІЯ
«ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ,
НАУЦІ ТА ВИРОБНИЦТВІ»
ПРИСВЯЧЕНУ 100-РІЧЧЮ
ВІД ДНЯ ЗАСНУВАННЯ ВСП
«МУКАЧІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ НУБІП УКРАЇНИ**

**ВСП «МУКАЧІВСЬКИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НУБІП
УКРАЇНИ»**

**V INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL
ONLINE CONFERENCE
"INNOVATION IN EDUCATION,
SCIENCE AND PRODUCTION".
DEDICATED TO THE 100th
ANNIVERSARY OF THE
ESTABLISHMENT VSP OF
«MUKACHIV PROFESSIONAL
COLLEGE» NUBIP OF UKRAINE**

**САСКАЧЕВАНСЬКОГО
УНІВЕРСИТЕТУ, САСКАТУН,
КАНАДА**

24-26 листопада 2021 року

м. Київ

УДК 338.432:633.521

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛЬОНОВИРОБНИЦТВА

Чухліб А. В. канд. ек. наук, доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Льонарство – специфічна галузь рослинництва, в якій процес виробництва можна розділити на два цикли – вирощування і збирання льону-довгунця та переробка льоносировини. Ефективність виробництва продукції льонарства формується під впливом сукупної дії факторів – техніко-технологічних, організаційних, економічних, соціальних, екологічних. В цьому виявляється комплексний характер визначення ефективності, при якому в результатах відображаються наявність, співвідношення і використання факторів виробництва. Вплив певного фактора на ефективність льоновиробництва здійснюється внаслідок зміни його величини і співвідношення всієї системи факторів.

Визначення ефективності льоновиробництва передбачає вибір критерію її оцінки. Термін «критерій» походить від грецького «kryterion», що означає засіб для судження [1, с. 311]. У науковому розумінні критерій – це якість, властивість ефективності, що відображає саму її сутність, тобто є основним принципом оцінки. Критерій економічної ефективності – це інструмент вибору найкращих шляхів та засобів досягнення як стратегічних, так і поточних соціально-економічних цілей. Критерієм ефективності виробництва продукції льонарства слід вважати оптимізацію виходу екологічно чистої продукції льону-довгунця з одиниці площі у вартісному виразі при раціональних витратах сукупних виробничих ресурсів на одиницю продукції та збереженні природної екологічної рівноваги.

Оцінка ефективності льоновиробництва ґрунтується на комплексному аналізі виробничого циклу з урахуванням виду отриманої продукції. Розрахунок показників ефективності льоновиробництва має свої особливості. Льон-довгунець дає два види продукції – насіння і солону. Крім того, об'єктами калькуляції є треста і волокно. Ціни на льонопродукцію значно варіюють залежно від її якості. Якість – сукупність технічних, економічних, експлуатаційних, соціальних та інших властивостей продукції, що характеризують її корисність, один із головних показників ефективності виробництва, техніко-технологічного, інноваційного, соціального та економічного розвитку. Якість льонопродукції створюється в процесі виробництва, але розкривається у процесі споживання. Кількісна оцінка якості продукції може бути визначена лише з урахуванням умов її

споживання. З економічної точки зору, важливим аспектом є кількісна визначеність ступеня задоволення конкретної потреби і чим вище цей ступінь, тим вища якість продукції. Слід зазначити, що якість кінцевої продукції з льону-довгунця залежить від якості продукції, отриманої на кожній стадії технологічного процесу: льоносолома – льотреста – лляне волокно. Так, відсоток виходу довгого волокна, його якість, ціна реалізації безпосередньо залежать від якості льотрести. Для об'єктивної оцінки ефективності виробництва лубоволокнистої продукції на всіх етапах льоноіндустрії необхідно враховувати її якість.

Оцінку економічної ефективності виробництва продукції льонарства здійснюють з використанням як натуральних, так і вартісних показників у розрахунку на 1 га посіву, на 1 ц продукції тощо. Обсяг виробництва льонопродукції в натуральному вираженні є базисним показником для визначення економічних показників ефективності виробництва продукції з льону-довгунця – урожайності, трудомісткості та собівартості. Поряд з урожайністю та якістю льонопродукції, собівартість є вихідною величиною для визначення прибутку та рентабельності льоновиробництва, що слугують орієнтиром стратегії розвитку підприємств.

На думку автора, при дослідженні ефективності льоновиробництва необхідно визначити показники ефективності використання сировини, а саме, комплексний показник питомої витрати сировини на одиницю льонопродукції, показник фактичної питомої витрати трести на одиницю волокна, економію/ перевитрати трести на весь обсяг отриманого волокна, повний показник питомої витрати трести на одиницю/ весь обсяг отриманого волокна з урахуванням якості трести і волокна та узагальнюючий показник - рентабельність переробки льоносировини.

Використання системного підходу до формування і оцінки показників ефективності виробництва льонопродукції та ефективності використання льоносировини дозволяє всебічно проаналізувати ефективність льоновиробництва, обґрунтувати стратегію розвитку льоносіючих та льонопереробних підприємств.

Список використаної літератури

1. Методические подходы к оценке эффективности предпринимательской деятельности в аграрной сфере. Ильчук Н.М., Коновал И.А., Ус С.И. *Экономика АПК*. 2017. № 5 С. 51-58.

2. Чухлеб А.В. Особенности формирования и оценки качества продукции льноводства. *Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук*. № 4, 2013. С. 233-235.